

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:8

2015-06-25

S2015/4099/FST

S2015/04636/FST

Socialdepartementet

Socialstyrelsen

Uppdrag att fördela medel, administrera och följa upp satsningen på en ökad bemanning inom äldreomsorgen

2 bilagor

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att administrera, fördela medel och löpande följa upp den tillfälliga satsningen på en ökad bemanning inom äldreomsorgen under åren 2015–2018.

I Socialstyrelsens uppdrag ingår att för 1 juli–31 december 2015 fördela 995 000 000 kronor till en ökad bemanning av äldreomsorgen. Fördelning av medel ska ske utifrån den fördelningsnyckel som anges i *bilaga 1*. Socialstyrelsen ska vid genomförandet av sitt uppdrag följa de villkor som anges i *bilaga 2*.

Socialstyrelsen får för uppdraget använda högst 5 000 000 kronor under 2015 till kostnader för att fördela medel, administrera, och följa upp satsningen. Socialstyrelsen ska i utformningen av systemet för uppföljning av satsningen samråda med Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Sveriges Kommuner och Landsting.

Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, anslagsposten 5 Ökad bemanning.

Socialstyrelsen ska varje år under åren 2016–2019 rapportera till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Rapporten ska lämnas senast den 1 november och hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. Närmare villkor för redovisningen framgår av *bilaga 2*.

Ärendet

Regeringen anser att äldre kvinnor och män ska ha tillgång till en likvärdig och jämlik äldreomsorg av hög kvalitet oavsett kön, etnisk

bakgrund och var de bor. Det är en grundläggande förutsättning för den svenska äldreomsorgen. De demografiska förändringar som Sverige nu möter innebär ett stadigt ökande tryck på äldreomsorgen. Det är därför viktigt att arbeta för att skapa en långsiktig och stabil grund för äldrepolitiken att bygga vidare på.

Äldreomsorg är en personalintensiv verksamhet där lönekostnaderna uppgår till 80 procent av den totala kostnaden för äldreomsorgen. För att påverka kvalitet och effektivitet inom äldreomsorgen utgör tillgången till personal en central faktor. Regeringen fortsätter därför att prioritera en ökad bemanning i äldreomsorgen i syfte att skapa ökad trygghet och kvalitet för den enskilde inom äldreomsorgen.

En ökad bemanning kan skapa utrymme för personalen att tillbringa mer tid med den enskilde, men också ge större möjligheter för personalen att gemensamt utveckla verksamheten.

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen utformat ett förslag till stimulanssatsning för en ökad bemanning inom äldreomsorgen samt en modell för fördelning av stimulansbidrag avseende 2015–2018 (S2015/3132/FST). Förslagen har utgjort utgångspunkt till de särskilda villkor som framgår av *bilaga 2* samt den fördelningsnyckel som framgår av *bilaga 1* till beslutet. Fördelningsnyckeln är framtagen och baserad på standardkostnaden för äldreomsorg.

Av Socialstyrelsens rapport framgår att uppföljningssystemet kommer att utformas närmare under hösten 2015.

Under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet avser regeringen att till bemanningssatsningen avsätta totalt 7 miljarder kronor, varav 2 miljarder kronor årligen under åren 2016–2018.

På regeringens vägnar

Åsa Regnér

Monica Malmqvist

Kopia till

Statsrådsberedningen/internrevisionen
Finansdepartementet/BA, OFA K, EA E2, EA E5
Arbetsmarknadsdepartementet/A, IU,
Näringsdepartementet/NV KSR
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek
Socialutskottet
Ekonomistyrningsverket
Kammarkollegiet
Sveriges Kommuner och Landsting
Famna
Vårdföretagarna
Nationellt kompetenscentrum anhöriga
Pensionärernas Riksorganisation
Riksförbundet pensionärsgemenskap
Svenska Kommunalpensionärernas Förbund
Sverigefinska pensionärer
Sveriges Pensionärers Riksförbund
Sveriges Pensionärsförbund

Fördelning av stimulansmedel till kommunerna

Kommun	Andel i %	Andel i kronor
Botkyrka	0,0055	5476234,55
Danderyd	0,0041	4078292,18
Ekerö	0,0020	1966184,01
Haninge	0,0057	5638553,94
Huddinge	0,0071	7061864,01
Järfälla	0,0063	6296785,00
Lidingö	0,0058	5817401,08
Nacka	0,0083	8261187,80
Norrtälje	0,0074	7338520,28
Nykvarn	0,0006	589112,08
Nynäshamn	0,0027	2665390,41
Salem	0,0012	1198972,99
Sigtuna	0,0032	3182747,64
Sollentuna	0,0060	5997856,14
Solna	0,0078	7787121,08
Stockholm	0,0883	87847112,68
Sundbyberg	0,0039	3835471,49
Södertälje	0,0079	7830669,76
Tyresö	0,0036	3535480,87
Täby	0,0069	6836545,37
Upplands Väsby	0,0033	3282503,38
Upplands-Bro	0,0018	1767792,92
Vallentuna	0,0023	2271735,98
Vaxholm	0,0010	1012334,47
Värmdö	0,0029	2927038,45
Österåker	0,0031	3110728,88
Enköping	0,0042	4162424,48
Heby	0,0016	1639201,16
Håbo	0,0012	1213922,53
Knivsta	0,0010	955809,32
Tierp	0,0025	2521011,31
Uppsala	0,0166	16562708,77
Älvkarleby	0,0011	1085770,61
Östhammar	0,0026	2565836,25
Eskilstuna	0,0100	9927651,46
Flen	0,0020	2009121,72
Gnesta	0,0010	1029109,15
Katrineholm	0,0040	3980936,06
Nyköping	0,0061	6111751,23

Oxelösund	0,0015	1477394,52
Strängnäs	0,0033	3303008,62
Trosa	0,0011	1065460,24
Vingåker	0,0011	1098681,62
Boxholm	0,0006	614317,88
Finspång	0,0026	2549444,50
Kinda	0,0012	1157152,90
Linköping	0,0137	13594582,72
Mjölby	0,0029	2852726,41
Motala	0,0048	4741948,78
Norrköping	0,0130	12972775,55
Söderköping	0,0014	1402606,67
Vadstena	0,0012	1150233,84
Valdemarsvik	0,0011	1081276,89
Ydre	0,0005	492588,10
Åtvidaberg	0,0014	1365893,15
Ödeshög	0,0007	669796,62
Aneby	0,0007	689880,00
Eksjö	0,0022	2227602,85
Gislaved	0,0028	2833312,50
Gnosjö	0,0009	860828,33
Habo	0,0007	707376,67
Jönköping	0,0128	12768059,51
Mullsjö	0,0007	718738,77
Nässjö	0,0036	3570685,38
Sävsjö	0,0014	1413473,23
Tranås	0,0024	2362513,44
Vaggeryd	0,0014	1344474,88
Vetlanda	0,0032	3193203,77
Värnamo	0,0037	3631941,49
Alvesta	0,0022	2165516,30
Lessebo	0,0010	1013007,08
Ljungby	0,0032	3219543,49
Markaryd	0,0013	1260757,29
Tingsryd	0,0020	1995531,86
Uppvidinge	0,0012	1241858,28
Växjö	0,0078	7781815,22
Älmhult	0,0019	1920481,04
Borgholm	0,0017	1684663,49
Emmaboda	0,0013	1266001,18
Hultsfred	0,0019	1938104,22
Högsby	0,0009	874437,94
Kalmar	0,0065	6478187,80
Mönsterås	0,0016	1623100,21
Mörbylånga	0,0016	1587937,47
Nybro	0,0026	2546773,76

Oskarshamn	0,0031	3043997,84
Torsås	0,0010	1033101,76
Vimmerby	0,0019	1869874,81
Västervik	0,0048	4776719,96
Gotland	0,0066	6563936,84
Karshamn	0,0039	3880767,01
Karlskrona	0,0069	6865164,41
Olofström	0,0017	1672883,66
Ronneby	0,0035	3463799,10
Sölvesborg	0,0021	2095593,25
Bjuv	0,0013	1321587,58
Bromölla	0,0014	1347602,98
Burlöv	0,0015	1500210,90
Båstad	0,0021	2137216,36
Eslöv	0,0030	3032074,69
Helsingborg	0,0142	14161960,27
Hässleholm	0,0059	5822162,08
Höganäs	0,0031	3038506,97
Hörby	0,0017	1707994,37
Höör	0,0015	1481583,16
Klippan	0,0018	1802075,48
Kristianstad	0,0086	8597240,06
Kävlinge	0,0023	2266786,13
Landskrona	0,0045	4479901,74
Lomma	0,0020	2037073,98
Lund	0,0091	9007776,12
Malmö	0,0306	30445012,45
Osby	0,0017	1684569,12
Perstorp	0,0008	793216,56
Simrishamn	0,0030	2943393,52
Sjöbo	0,0019	1908503,48
Skurup	0,0014	1413014,13
Staffanstorp	0,0017	1646059,10
Svalöv	0,0013	1257658,34
Svedala	0,0015	1488722,59
Tomelilla	0,0016	1613912,14
Trelleborg	0,0045	4438335,17
Vellinge	0,0032	3210521,76
Ystad	0,0038	3739478,55
Åstorp	0,0013	1278558,95
Ängelholm	0,0049	4924008,74
Örkelljunga	0,0012	1196997,49
Östra Göinge	0,0017	1646856,52
Falkenberg	0,0049	4900051,32
Halmstad	0,0100	9916503,77
Hylte	0,0013	1269409,82

Kungsbacka	0,0067	6663165,59
Laholm	0,0028	2807377,84
Varberg	0,0066	6523755,64
Ale	0,0022	2140557,59
Alingsås	0,0040	4010170,86
Bengtsfors	0,0015	1456157,50
Bollebygd	0,0007	712942,15
Borås	0,0108	10729657,29
Dals-Ed	0,0006	597295,20
Essunga	0,0007	657581,83
Falköping	0,0039	3925438,66
Färgelanda	0,0008	821051,41
Grästorp	0,0007	667671,97
Gullspång	0,0008	761488,43
Göteborg	0,0482	47974003,30
Götene	0,0013	1324937,42
Herrljunga	0,0011	1054566,92
Hjo	0,0011	1133559,90
Härryda	0,0025	2445855,02
Karlsborg	0,0010	983046,40
Kungälv	0,0040	3932345,69
Lerum	0,0029	2882992,06
Lidköping	0,0042	4216064,29
Lilla Edet	0,0012	1166600,75
Lysekil	0,0020	1980581,75
Mariestad	0,0029	2875705,85
Mark	0,0038	3788367,45
Mellerud	0,0014	1360467,16
Munkedal	0,0013	1260504,90
Mölndal	0,0053	5259256,84
Orust	0,0018	1836969,57
Partille	0,0031	3040604,77
Skara	0,0021	2049375,87
Skövde	0,0049	4909861,24
Sotenäs	0,0015	1456045,11
Stenungsund	0,0022	2143316,32
Strömstad	0,0014	1417475,93
Svenljunga	0,0012	1228434,66
Tanum	0,0017	1680542,07
Tibro	0,0012	1238086,06
Tidaholm	0,0015	1481932,63
Tjörn	0,0016	1620271,35
Tranemo	0,0014	1434931,91
Trollhättan	0,0056	5532425,22
Töreboda	0,0012	1155935,78
Uddevalla	0,0060	5929059,97

Ulricehamn	0,0027	2719641,82
Vara	0,0019	1931428,15
Vårgårda	0,0010	1004199,75
Vänersborg	0,0043	4244055,15
Åmål	0,0018	1766183,35
Öckerö	0,0013	1298429,31
Arvika	0,0036	3546983,10
Eda	0,0012	1191643,71
Filipstad	0,0017	1674994,00
Forshaga	0,0011	1114402,49
Grums	0,0011	1108123,50
Hagfors	0,0019	1875234,90
Hammarö	0,0012	1191409,79
Karlstad	0,0091	9030554,54
Kil	0,0012	1221879,63
Kristinehamn	0,0031	3121300,65
Munkfors	0,0006	635805,76
Storfors	0,0005	536678,07
Sunne	0,0018	1763595,92
Säffle	0,0022	2152530,03
Torsby	0,0021	2100638,11
Årjäng	0,0013	1277210,25
Askersund	0,0014	1422889,58
Degerfors	0,0012	1231311,87
Hallsberg	0,0017	1729426,09
Hällefors	0,0011	1056359,87
Karlskoga	0,0039	3873337,93
Kumla	0,0020	1945831,26
Laxå	0,0008	837393,17
Lekeberg	0,0008	749058,70
Lindesberg	0,0028	2750567,89
Ljusnarsberg	0,0007	729663,49
Nora	0,0013	1245673,27
Örebro	0,0132	13106084,53
Arboga	0,0017	1692225,48
Fagersta	0,0017	1688678,97
Hallstahammar	0,0018	1819774,13
Kungsör	0,0009	859979,73
Köping	0,0031	3114981,01
Norberg	0,0008	753324,36
Sala	0,0026	2550279,14
Skinnskatteberg	0,0006	561585,59
Surahammar	0,0011	1053253,38
Västerås	0,0139	13793143,77
Avesta	0,0029	2911961,57
Borlänge	0,0050	5009612,13

Falun	0,0058	5755426,41
Gagnef	0,0011	1064525,35
Hedemora	0,0019	1930706,87
Leksand	0,0021	2049723,28
Ludvika	0,0037	3654436,84
Malung-Sälen	0,0013	1333758,70
Mora	0,0026	2559513,41
Orsa	0,0009	939569,24
Rättvik	0,0018	1774946,50
Smedjebacken	0,0013	1266700,55
Säter	0,0012	1233120,07
Vansbro	0,0010	966326,46
Älvdalen	0,0011	1083567,85
Bollnäs	0,0036	3551827,52
Gävle	0,0096	9579300,79
Hofors	0,0013	1335262,29
Hudiksvall	0,0046	4533527,44
Ljusdal	0,0028	2779014,01
Nordanstig	0,0012	1214213,72
Ockelbo	0,0008	823982,33
Ovanåker	0,0016	1570591,99
Sandviken	0,0044	4333229,89
Söderhamn	0,0035	3468643,57
Härnösand	0,0031	3114557,33
Kramfors	0,0029	2865652,55
Sollefteå	0,0031	3067637,92
Sundsvall	0,0101	10058836,09
Timrå	0,0018	1820464,64
Ånge	0,0016	1545369,48
Örnsköldsvik	0,0067	6674529,76
Berg	0,0012	1208512,99
Bräcke	0,0011	1063151,95
Härjedalen	0,0018	1742993,98
Krokom	0,0016	1552998,39
Ragunda	0,0010	985762,06
Strömsund	0,0020	2034309,26
Åre	0,0011	1087536,06
Östersund	0,0066	6614376,78
Bjurholm	0,0005	479116,27
Dorotea	0,0006	569304,05
Lycksele	0,0017	1643140,61
Malå	0,0005	460997,61
Nordmaling	0,0010	966130,96
Norsjö	0,0006	619693,40
Robertsfors	0,0009	899710,23
Skellefteå	0,0081	8072958,53

Sorsele	0,0004	434344,55
Storuman	0,0010	967365,57
Umeå	0,0087	8645238,95
Vilhelmina	0,0011	1076431,88
Vindeln	0,0009	845925,69
Vännäs	0,0009	876254,60
Åsele	0,0006	566382,53
Arjeplog	0,0005	511113,06
Arvidsjaur	0,0010	1012984,34
Boden	0,0032	3214349,76
Gällivare	0,0023	2243834,18
Haparanda	0,0012	1189476,59
Jokkmokk	0,0008	796548,72
Kalix	0,0021	2089095,26
Kiruna	0,0022	2229970,03
Luleå	0,0067	6666697,38
Pajala	0,0012	1177169,16
Piteå	0,0042	4145148,07
Älvsbyn	0,0010	1043008,08
Överkalix	0,0007	653940,50
Övertorneå	0,0008	792347,15

Särskilda villkor för genomförande av bemanningssatsningen

Villkor för kommunernas medelsanvändning:

Varje kommun får i egenskap av huvudman för sin och enskilda utförare verksamhet, rekvirera medel upp till det belopp som framräknats med stöd av fördelningsnyckeln, se bilaga 1 till beslutet. Rekvisition av medel avseende 2015 ska ske till Socialstyrelsen senast den 31 oktober 2015.

Stimulansmedlen får endast användas till personalkostnader som genererats fr.o.m. den 1 juli 2015 t.o.m. den 31 december 2015. Med personalkostnader avses lön, lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner.

Personalkostnaderna får endast avse kostnader för personal som utför stöd och omvårdnad i den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre. Personalkostnaderna får endast avse de personalkategorier som arbetar nära de äldre, exempelvis vårdbiträden, undersköterskor, sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, dietister samt arbetsledare på verksamhetsnivå.

För de stimulansmedel som inte används eller som inte används i enlighet med villkoren gäller att dessa ska återbetalas till Socialstyrelsen. Återbetalning ska ske senast den 31 maj 2016.

Kommunerna ansvarar för att informera enskilda utförare om möjligheten att ta del av stimulansmedlen.

Förutom de villkor som gäller för användande av stimulansmedlen bör även följande rekommendationer beaktas.

För att utföra socialtjänstens uppgifter ska det enligt socialtjänstlagen finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Det är därför angeläget att kommunerna så långt möjligt rekryterar personal med relevant kompetens. Den personal som rekryteras bör ha adekvat utbildning. Eventuell anställning av oerfaren personal bör kombineras med erbjudande av introduktion, handledning och utbildningsplaner för att säkerställa att personalrekryteringen står i relation till kvalitets- och kompetenskravet i socialtjänstlagen.

Villkor för kommunernas redovisning

Varje kommun ska till Socialstyrelsen redovisa hur stimulansmedlen använts. Eventuella avvikelser från de rekommendationer och allmänna råd som Socialstyrelsen ställer upp ska motiveras av kommunerna vid redovisningen.

Av redovisningen ska framgå vilka personalkategorier som kommunen i egenskap av huvudman för sin och enskilda utförare verksamhet anställt och hur många årsarbetskrafter inom respektive personalkategori som stimulansmedlen finansierat. Redovisningen ska vara uppdelad på kön.

Villkor för Socialstyrelsens uppföljning

Socialstyrelsen ska årligen följa upp och redovisa hur kommunerna använt stimulansmedlen. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 november 2016, 2017 och 2018. Senast den 1 november 2019 ska Socialstyrelsen lämna en slutredovisning.

I uppföljningen ingår att analysera och bedöma resultatet av satsningen på en ökad bemanning inom äldreomsorgen. Uppföljningen ska bedöma såväl kvantitativa som kvalitativa effekter samt konsekvenserna av satsningen i förhållande till kommunernas bemanning. Uppföljningen ska ge en nationell bild.

Av uppföljningen ska framgå hur mycket medel som rekvirerats och använts av varje kommun.

I uppföljningen ingår även att så långt möjligt ta fram relevanta uppgifter och statistik kring personalsituationen i äldreomsorgen vad gäller särskilda boenden och hemtjänstverksamheter. Bland annat ska det framgå hur många årsarbetskrafter som satsningen finansierat fördelat på personalkategorier och kön. Uppgifter ska så långt möjligt även redovisa omsättning av personal samt omsorgspersonal med eller utan adekvat utbildning.

I uppföljningen ingår även att undersöka effekten av satsningen på kvaliteten i äldreomsorgen utifrån de äldres och personalens perspektiv. Bland annat ska de äldres uppfattning vad gäller personalens tillgänglighet, bemötande och tillit (trygghet) följas upp. I uppföljningen ingår också att undersöka den upplevda effekten av satsningen bland personalen.

För arbetet generellt gäller att uppgifter, statistik och effekter ska analyseras utifrån eventuella könsmönster.